

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

ЗАТВЕРЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА
(назва навчальної дисципліни)

підготовки перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної та практичної підготовки

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

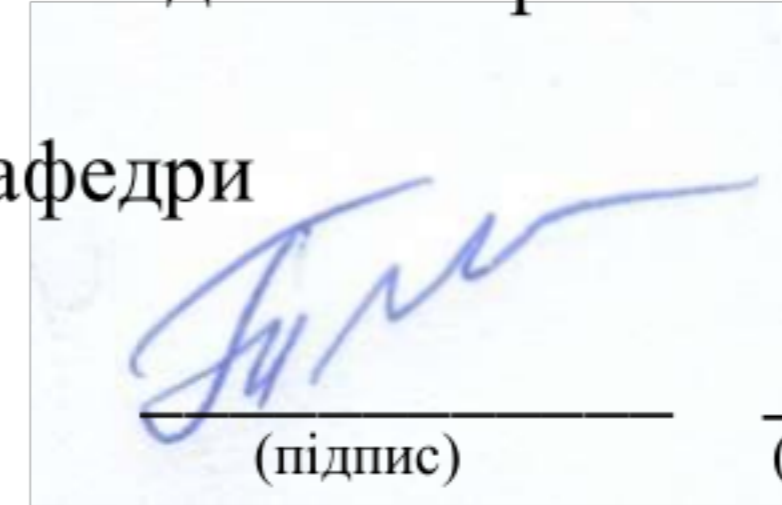
(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Т.М. Сугак
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Штулер Ірина Юріївна доктор економічних наук, професор, професор
кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: дисципліна професійної та практичної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» відповідно до освітньо-професійної програми є дисципліною загальноекономічної підготовки для бакалаврів і спрямована на вивчення теоретико-методологічних основ та практичних інструментів організації фінансової діяльності суб'єктів підприємництва.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» є система фінансово-економічних відносин, що виникають у процесі фінансування, обслуговування та повернення капіталу для забезпечення ефективного функціонування підприємства

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредити ECTS: із них теоретичний курс 120 годин 4 кредитів ECTS та написання курсової роботи 30 годин 1 кредит ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» є засвоєння студентами базових знань з теоретичних та практичних питань організації фінансової діяльності суб'єктів підприємництва.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» є: засвоєння змісту та основних напрямків фінансової діяльності підприємств; вивчення специфічної термінології, що характеризує фінансову діяльність підприємства; вивчення методів фінансування, обслуговування та повернення формування власного та позичкового капіталу підприємства; оволодіння практичними навиками оцінки вартості капіталу підприємства та обґрунтування ефективності різних джерел формування капіталу; вивчення особливостей фінансової діяльності суб'єктів підприємництва у сфері зовнішньоекономічних відносин та організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою; оволодіння методами та прийомами фінансового контролінгу.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	пз	ла б	с.р		л	се м	пз	лаб	с.р
Змістовий модуль 1. Сутність фінансової діяльності суб'єктів підприємництва та формування його власного капіталу												
Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	10	2	-	1	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Особливості фінансування підприємств різних організаційно-правових форм	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 3. Формування власного капіталу підприємств	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Самофінансування власного капіталу підприємства	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 5. Дивідендна політика підприємства	10	4	-	2	-	4	10	1	-	-	-	9
Тема 6. Позичковий капітал підприємства	10	4	-	2	-	4	10	1	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	60	16	-	8	-	36	60	5	-	-	-	55
Змістовий модуль 2. Механізми оптимізації фінансової діяльності інструментами фінансового контролінгу та бюджетування												
Тема 7. Фінансові аспекти операцій з капіталом при реорганізації підприємств	12	4	-	2	-	6	12	1	-	1	-	10
Тема 8. Оцінка вартості підприємства	12	4	-	2	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 9. Фінансова інвестиційна діяльність підприємств	12	4	-	2	-	6	12	1	-	1	-	10
Тема 10. Фінансовий контролінг на підприємстві	12	4	-	2	-	6	12	1	-	1	-	10

Тема 11. Бюджетування на підприємстві	12	4	-	2	-	6	12	1	-	1	-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	20	-	10	-	30	60	5	-	4	-	51
Курсова робота	30	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Усього годин	150	36	-	18	-	66	150	10	-	4		106

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Зміст, особливості та основні складові фінансової діяльності суб'єктів підприємництва
Капітал – сутність, складові, методи визначення потреби.
Основні операції щодо забезпечення функціонування капіталу на підприємстві.
Фінансування капіталу як специфічна первинна форма реалізації ФДСП
Організація проведення та аналізу ФДСП
Теоретичні концепції проведення ФДСП.

Тема 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ

Вплив організаційно-правових форм суб'єктів підприємництва на форми і методи фінансування їх діяльності.
Специфіка фінансування діяльності суб'єктів підприємництва без створення юридичної особи.
Акціонерні товариства – основні характеристики фінансової діяльності.
Особливості фінансування діяльності різних форм господарських товариств, державних та казенних підприємств.

Тема 3. ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Власний капітал, його функції, структура, джерела поповнення.
Корпоративні права, оцінка їх номінальної та ринкової вартості.
Методи забезпечення зростання статутного капіталу.
Зменшення статутного капіталу підприємства: основні цілі, методи та порядок проведення.
Збільшення та зменшення інших складових власного капіталу підприємства.
Особливості складання звіту про власний капітал підприємства.

Тема 4. САМОФІНАНСУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Порівняльна характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.
Зміст, форми та джерела самофінансування підприємств.
Оподаткування прибутку підприємства як фактор впливу на його розподіл та використання.
Методи розрахунку та планування Cash-Flow.
Специфіка та призначення звіту про рух грошових коштів.
Особливості формування звіту про власний капітал підприємства.

Тема 5. ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Методи оптимізації дивідендної політики підприємства.
Дивідендна політика і структура капіталу.
Нарахування дивідендів, джерела та форми їх виплати.
Особливості дивідендної політики різних організаційно-правових форм підприємництва.
Підходи до оподаткування дивідендів.

Тема 6. ПОЗИЧКОВИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

Підходи щодо визначення потреби у запозиченнях.
Складові частин та порядок формування позичкового капіталу на підприємствах.
Особливості та відмінності власного та позичкового капіталу як джерела фінансування підприємств.

Кредитоспроможності підприємства та оцінка його кредитного забезпечення.
Показники оцінки кредитоспроможності підприємства.

Переваги та недоліки фінансування основних фондів лізинговими та банківськими кредитами.

Характеристика використання облігацій як джерела фінансування.

Спеціальні форми кредитування: комерційний кредит, вексель.

Кредиторська заборгованість як джерело формування фінансових ресурсів

Тема 7. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ ПРИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Цілі, завдання і форми реорганізації підприємств як інструменту фінансової діяльності.

Нормативно-правове регулювання реорганізації суб'єктів підприємництва.

Реорганізація як метод укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання.

Реорганізація як метод розукрупнення підприємства: поділ, виділення.

Специфіка перетворення як форми реорганізації підприємств.

Зарубіжний досвід реорганізації підприємств.

Тема 8. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна сутність та принципи оцінки вартості підприємства.

Методи визначення вартості підприємства, засновані на оцінці потенційних грошових потоків.

Методи визначення вартості підприємства, засновані на витратному (майновому) підході

Методи визначення вартості підприємства, засновані на ринкових індикаторах оцінки вартості підприємства.

Тема 9. ФІНАНСОВА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Види та напрямки вкладень фінансових інвестицій.

Вкладення фінансових інвестицій у корпоративні права інших підприємств.

Формування боргових фінансових інструментів.

Короткострокові та довгострокові фінансові вкладення.

Методи оцінки фінансових інвестицій: ефективної ставки відсотка, за справедливою вартістю, методом участі у капіталі.

Особливості амортизації фінансових інвестицій.

Фінансові вкладення, оцінка ступеня їх ризику та інвестиційної привабливості.

Показники оцінки рівня інвестиційної привабливості цінних паперів: коефіцієнт бета, дохід на одну акцію, відношення ціни акції до доходу, річний розмір дивідендів.

Тема 10. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Фінансовий контролінг: сутність, основні завдання та функції.

Характеристика концепцій фінансового контролінгу.

Оперативний контролінг: методологічні аспекти, проблеми організації, інформаційне забезпечення.

Методологія та етапи запровадження контролінгу в управлінні підприємством.

Інструменти та методи контролінгу: вартісний аналіз, портфельний аналіз, бенчмаркінг, ABC-аналіз, аналіз сильних та слабких місць, аналіз точки безбитковості.

Тема 11. БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бюджетування: зміст, види та характеристика бюджетів.

Етапи та технологія розробки бюджетів.

Методи бюджетування грошових потоків на підприємстві.

Планування показників балансу, звіту про фінансові результати та руху грошових потоків.

Контроль за виконанням бюджетів.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	2	-
2	Особливості фінансування підприємств різних організаційно-правових форм	2	1
3	Формування власного капіталу підприємств	2	1
4	Самофінансування власного капіталу підприємства	2	1
5	Дивідендна політика підприємства	4	1
6	Позичковий капітал підприємства	4	1
7	Фінансові аспекти операцій з капіталом при реорганізації підприємств	4	1
8	Оцінка вартості підприємства	4	1
9	Фінансова інвестиційна діяльність підприємств	4	1
10	Фінансовий контролінг на підприємстві	4	1
11	Бюджетування на підприємстві	4	1
Усього годин		36	10

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	1	-
2	Особливості фінансування підприємств різних організаційно-правових форм	1	-
3	Формування власного капіталу підприємств	1	-
4	Самофінансування власного капіталу підприємства	1	-
5	Дивідендна політика підприємства	2	-
6	Позичковий капітал підприємства	2	-
7	Фінансові аспекти операцій з капіталом при реорганізації підприємств	2	1
8	Оцінка вартості підприємства	2	-
9	Фінансова інвестиційна діяльність підприємств	2	1
10	Фінансовий контролінг на підприємстві	2	1
11	Бюджетування на підприємстві	2	1
Усього годин		18	4

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено планом	-	-

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено планом	-	-

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	7	10
2	Особливості фінансування підприємств різних організаційно-правових форм	7	9
3	Формування власного капіталу підприємств	7	9
4	Самофінансування власного капіталу підприємства	7	9
5	Дивідендна політика підприємства	4	9
6	Позичковий капітал підприємства	4	9
7	Фінансові аспекти операцій з капіталом при реорганізації підприємств	6	10
8	Оцінка вартості підприємства	6	11
9	Фінансова інвестиційна діяльність підприємств	6	10
10	Фінансовий контролінг на підприємстві	6	10
11	Бюджетування на підприємстві	6	10
	Усього годин	66	106

10. Завдання для самостійної роботи

1. Порівняльна характеристика теоретичних концепцій капіталу підприємства.
2. Різні підходи до класифікації джерел та форм фінансування підприємств.
3. Особливості сучасних джерел фінансування вітчизняних підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.
4. Ключові тенденції моделі фінансування суб'єктів підприємництва в зарубіжних країнах.
5. Практичне значення моделі оцінки дохідності капітальних активів (САРМ).
6. Вплив інформаційної асиметрії між учасниками фінансових відносин на ефективність фінансової діяльності підприємства.
7. Концепція принципал-агент відносин та її практичне значення.
8. Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства.
9. Організаційні аспекти фінансової діяльності підприємств.
10. Неоінституційний підхід до регулювання фінансових відносин.
11. Особливості відкриття представництв іноземних комерційних структур та характеристика їх фінансової діяльності.
12. Особливості організаційно-правових форм ведення підприємницької діяльності в інших країнах та необхідність їх урахування при організації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств.
13. Особливості фінансового забезпечення підприємницької діяльності без створення юридичної особи.
14. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств.
15. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.
16. Особливості фінансової діяльності фінансово-промислових груп (ФПГ) в Україні.
17. Проблемні питання заснування представництв вітчизняних підприємств в інших країнах.
18. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва з участю нерезидентів в Україні.
19. Проблематика участі держави у підприємницькій діяльності без створення юридичної особи (договори про спільну діяльність, про розподіл продукції).
20. Проблемні питання фінансування спільної діяльності суб'єктів підприємництва.
21. Теорія агентських відносин у системі вибору організаційно-правової форми бізнесу.
22. Аналіз особливостей організації вторинного обігу цінних паперів (акцій) власної

емісії.

23. Вплив оподаткування на емісійну стратегію суб'єктів підприємництва на ринку цінних паперів.
24. Емісійна стратегія підприємства як форма позиціонування на ринку корпоративного контролю.
25. Особливості процедури деномінації (дроблення та консолідація) цінних паперів (акцій) власної емісії.
26. Проблемні питання залучення інвестицій суб'єктами підприємництва на ринку цінних паперів.
27. Конверсія боргу у власність.
28. Планування первинного розміщення емісії цінних паперів (ІРО).
29. Фінансування за рахунок власного капіталу та моделювання оптимальної структури капіталу.
30. Додатковий капітал як джерело формування фінансових ресурсів підприємства.
31. Проблеми реалізації переважних прав у разі збільшення статутного капіталу вітчизняних підприємств.
32. Проблематика принципал-агент відносин за використання внутрішніх джерел фінансування.
33. Критерії прийняття рішення щодо використання внутрішніх джерел фінансування.
34. Забезпечення наступних витрат і платежів як джерела фінансування підприємств: вітчизняна та світова практика використання.
35. Дезінвестиції як інструмент фінансування підприємств.
36. Проблемні питання прихованого самофінансування товариств з обмеженою відповідальністю.
37. Показник операційного Cash-flow як індикатор фінансування за рахунок внутрішніх джерел.
38. Показник Cash-flow в управлінні фінансами підприємств.
39. Внутрішнє фінансування і ринкова вартість підприємства.
40. Вплив оподаткування на рівень самофінансування підприємства.
41. Агентські відносини та їх вплив на формування дивідендної політики суб'єктів підприємництва.
42. Дивідендна політика підприємства та її вплив на ринковий курс корпоративних прав емітента.
43. Критичний аналіз основних теоретичних моделей дивідендної політики
44. Дивідендна політика підприємства та вартість його корпоративних прав.
45. Особливості національної моделі корпоративного управління та її вплив на дивідендну політику підприємств.
46. Особливості формування та реалізації дивідендної політики бізнес-груп (інтегрованих корпоративних структур).
47. Особливості дивідендної політики підприємств різних форм організації ведення підприємницької діяльності.
48. Дивідендна політика підприємств із часткою іноземного капіталу.
49. Проблемні питання кількісної оцінки витрат банкрута та їх впливу на дивідендну політику підприємства.
50. Дивідендна політика підприємства з державною часткою власності.
51. Проблемні питання управління дивідендною політикою. Плани реінвестування дивідендів (Dividend reinvestments plans – DRIPs).
52. Проблемні питання моделювання структури капіталу підприємства та її взаємозв'язок із дивідендною політикою.
53. Проблемні питання формування та реалізації дивідендної політики фінансовими посередниками.
54. Фінансово-математичне забезпечення теорії дивідендної політики.
55. Форми виплати дивідендів в Україні: критичний аналіз.
56. Теорія агентських витрат Free Cash-flow та її вплив на формування дивідендної політики підприємства.

57. Вплив інфраструктури ринку цінних паперів на фінансування підприємства за рахунок боргових цінних паперів (облігацій).
58. Вплив оподаткування на позичкове фінансування суб'єктів підприємництва.
59. 3.Особливості залучення підприємствами комерційних кредитів.
60. Обґрунтування емісійної стратегії підприємства на ринку корпоративних облігацій.
61. Особливості управління банківським кредитуванням з позицій підприємства як позичальника.
62. Проблемні питання здійснення суб'єктом підприємництва операцій з векселями.
63. Проблемні питання оцінки кредитного забезпечення.
64. Огляд методик оцінки кредитоспроможності підприємства.
65. Проблемні питання розміщення емісії боргових цінних паперів. Андеррайтинг боргових інструментів.
66. Ціноутворення похідних фінансових інструментів, базовим активом яких є боргові зобов'язання суб'єктів підприємництва.
67. Фінансування за рахунок позичкового капіталу та моделювання оптимальної структури капіталу.
68. Порівняльна характеристика фінансування придбання основних засобів за рахунок банківського кредиту та лізингу.
69. Стратегії захисту підприємства від поглинання на ринку корпоративного контролю.
70. Схеми фінансування ворожого поглинання підприємств (Hostile take over financing).
71. Аналіз фінансування процедури злиття суб'єктів підприємництва.
72. Аналіз фінансування процедури поділу суб'єктів підприємництва.
73. Моделі корпоративного контролю – німецька чи американська.
74. Фінансове забезпечення реорганізаційних процедур.
75. Проблема агентських відносин та їх вплив на фінансове забезпечення реорганізаційних процедур.
76. Вплив реорганізаційних процедур на ринкову вартість підприємства.
77. Сучасні теорії злиття суб'єктів підприємництва.
78. Фінансово-організаційні аспекти відкритих тендерних пропозицій (РТО).
79. Фінансування операцій на ринку корпоративного контролю. Викуп борговим фінансуванням (LBO).
80. Оцінка вартості підприємства, її необхідність та принципи проведення.
81. Особливості застосування дохідного підходу до оцінювання вартості підприємства: метод дисконтування грошових потоків та метод капіталізації доходів.
82. Майновий підхід до оцінювання вартості підприємства: метод відносної вартості; метод розрахунку вартості чистих активів; метод ліквідаційної вартості.
83. Оцінювання вартості підприємства на основі ринкового підходу: метод зіставлення мультиплікаторів; метод порівняння продажу.
84. Особливості розрахунку ставки дисконтування для оцінювання вартості підприємства на основі методу DCF.
85. Вибір бази порівняння як ключовий момент оцінювання вартості підприємства методом мультиплікаторів.
86. Проблеми оцінювання залишкової вартості як елементу оцінювання вартості підприємства.
87. Аналіз етапів оцінювання вартості підприємства методом DCF.
88. Економічна сутність вартості підприємства як цілісного майнового комплексу.
89. Аналіз факторів формування вартості підприємства як цілісного майнового комплексу.
90. Оцінювання ліквідаційної вартості як елемент процедури ліквідації підприємства.
91. Сучасні дослідження впливу позичкового фінансування на вартість підприємства.
92. Фінансовий контролінг та управлінський облік.
93. Стратегічний фінансовий контролінг.
94. Податкове планування в системі фінансового контролінгу.
95. Оперативний фінансовий контролінг.
96. Проблемні питання використання моделі ABC-аналізу (Activity Based Costing) у

системі контролінгу затрат суб'єкта підприємства.

97. Функціонально-організаційні особливості організації АВМ (Activity Based Management).

98. Особливості організації та реалізації фінансового контролінгу грошових розрахунків суб'єкта підприємства.

99. CVP-аналіз (CVP analysis – Cost, value, profits analysis) у системі методів контролінгу.

100. Проблемні питання організації контролінгу затрат підприємства та аналіз точки безбитковості.

101. Моделювання функціональних обов'язків та завдань фінансового контролінгу у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

102. Моделювання організаційної структури відділу контролінгу на підприємстві.

103. Порівняльна характеристика різних поглядів щодо сутності та функцій бюджетування на підприємстві.

104. Традиційне та рівесно-орієнтоване бюджетування, їх сутність, особливості та переваги.

105. Технології бюджетування за рівнями управління підприємства.

106. Система бюджетів на підприємстві, сутність та взаємозв'язок її складових.

107. Бюджетування інвестицій, сутність та порядок здійснення.

108. Прогнозування та бюджетування фінансових результатів.

109. Прогнозування та бюджетування руху грошових коштів.

110. Збалансована система оцінювальних критеріїв ефективності (BSC, Balanced Scorecard) та доцільність її використання при бюджетуванні.

111. Контролінг та бюджетування в системі фінансового управління підприємством.

112. Шляхи оптимізації консолідованої системи бюджетів підприємства.

113. Проблемні аспекти впровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах.

114. Система моніторингу виконання узгодженої системи бюджетів шляхи її вдосконалення.

115. Аналіз виконання узгоджених бюджетів, напрями його поліпшення.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Фінансова діяльність підприємства в системі функціональних завдань фінансового менеджменту.

2. Конвертовані облигації та варіанти: порівняльна характеристика.

3. Порівняльна характеристика основних форм фінансування підприємства.

4. Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: види та порядок проведення.

5. Критерії прийняття рішень у сфері фінансування: розгорнута характеристика.

6. Порівняльна характеристика форм реорганізації підприємств, спрямованих на укрупнення.

7. Особливості оподаткування дивідендів (характеристика за всіма видами податків).

8. Комерційне кредитування підприємств.

9. Модель оцінки капітальних активів (САРМ): зміст та практичне застосування.

10. Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств

11. Основні критерії вибору організаційно – правової форми бізнесу: розгорнута характеристика

12. Cash Flow як джерело фінансування підприємства. Методи розрахунку Cash Flow.

13. Комерційне кредитування підприємств та управління дебіторською заборгованістю.

14. Джерела та форми виплати дивідендів.

15. Ринковий підхід в оцінці вартості підприємства.

16. Варіанти: основні характеристики.

17. Резервний капітал підприємства, необхідність створення, види та джерела

формування.

18. Фінансовий контролінг підприємств: зміст і функції.
19. Якісні та кількісні критерії оцінки кредитоспроможності підприємства.
20. Курс емісії акцій та розрахунок емісійного доходу. Фактори, що враховуються при прийнятті рішення про встановлення курсу емісії.
21. Резервний капітал підприємства у широкому та вузькому розумінні. Характеристика окремих складових резервів, що створюються на підприємстві.
22. Подрібнення акцій та викуп акціонерним товариством акцій власної емісії як інструменти дивідендної політики.
23. Функції та складові частини власного капіталу підприємства.
24. Фінансовий контролінг підприємств: зміст і функції.
25. Обмін корпоративних прав під час реорганізації: мета, методи, оцінка пропорцій.

12. Питання для підготовки до підсумкового екзамену

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
2. Види діяльності підприємства.
3. Форми фінансування підприємства.
4. Організація фінансової діяльності підприємства.
5. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу.
6. Законодавча база фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
7. Класифікація суб'єктів господарювання за критерієм права власності.
8. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств.
9. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.
10. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств.
11. Особливості фінансової діяльності командитних і повних товариств.
12. Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями.
13. Державне регулювання спільних підприємств.
14. Специфіка фінансової діяльності кооперативів і малих підприємств.
15. Фінансова діяльність державних підприємств.
16. Власний капітал підприємства, його структура та функції.
17. Статутний капітал та його економічний зміст.
18. Особливості формування статутного капіталу на підприємствах різних форм власності.
19. Збільшення статутного капіталу підприємства: цілі та джерела.
20. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування.
21. Нерозподілений прибуток як елемент власного капіталу підприємства.
22. Додатковий капітал підприємства і джерела його поповнення.
23. Звіт про власний капітал.
24. Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.
25. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств.
26. Форми самофінансування.
27. Поняття тезаврації прибутку підприємства.
28. Поняття чистого грошового потоку. Методи розрахунку.
29. Зміст та основні завдання дивідендної політики.
30. Фактори дивідендної політики.
31. Порядок нарахування дивідендів.
32. Форми виплати дивідендів.
33. Оподаткування дивідендів.
34. Ефективність дивідендної політики.
35. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові.
36. Довгострокові та короткострокові банківські кредити.
37. Практична робота із залучення банківських кредитів

38. Кредити в іноземній валюті.
39. Кредитоспроможність підприємства.
40. Кредитне забезпечення та його форми.
41. Облігації підприємств, їх види та параметри.
42. Комерційні кредити: значення та різновиди.
43. Факторинг як специфічний кредитний субститут.
44. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємства.
45. Загальні передумови реорганізації: нормативно-правові та фінансово-економічні.
46. Види реорганізації підприємства: загальна характеристика.
47. Реорганізація укрупнення.
48. Реорганізація, спрямована на розукрупнення.
49. Перетворення як особлива форма реорганізації підприємства.
50. Сутність та основні засади спільної діяльності підприємств.
51. Основні форми кооперації.
52. Особливості оподаткування договорів про спільну діяльність.
53. Вплив фактору часу на визначення ефективності фінансових інвестицій.
54. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємства.
55. Довгострокові фінансові інвестиції.
56. Поточні фінансові вкладення.
57. Оцінка доцільності фінансових інвестицій.
58. Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
59. Законодавче регулювання зовнішньоекономічних відносин.
60. Види зовнішньоекономічних операцій.
61. Розрахунки в сфері зовнішньоекономічної діяльності.
62. Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу.
63. Види фінансового контролінгу.
64. Система раннього попередження і реагування (СРПР).
65. Методи контролінгу.
66. Поняття бюджетування, його основні задачі.
67. Способи бюджетування.
68. Правила фінансування підприємства.
69. Система бюджетів на підприємстві.
70. 7Планування прибутків і збитків на підприємстві.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);

- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» є підсумковий контроль – екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
------	---------------------

90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота											Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Самостійна робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		T11		
2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10					Модульний контроль 2 - 10								

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота	Підсумковий	Сума
--	-------------	------

Контрольна робота	Самостійна робота	контроль	
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувчів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Навчальний посібник / І.С. Скоропад, О.Б. Курило, О.М. Чубка, О.В. Дідух, І.О. Кривецький. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 344 с.
2. Жебка В.В., Антонова О.М. Урікова О.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Логос, 2017. 312 с.
3. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М.Д. Бедринець, Л.П. Довгань. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Бланк О.І., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
5. Азаренкова Г.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва :підручник / Г.М. Азаренкова, О.М. Біломістний, І.І. Біломістна; М-во освіти і науки України, Ун-т банк. справи Нац. банку України. Київ :УБС НБУ, 2014. 303 с.

Додаткова

1. Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Алерта, 2005. 199 с.
2. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навчальний посібник К.: Знання-Прес, 2004. 424 с.
3. Данилюк М.О., Савич В.І. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 204 с.
4. Джеймс Ван Хорн. Основы управления финансами. М.: Финансы й статистика, 1996.
5. Єрмошенко М.М., Єрохін С.А., Стороженко О.А. Фінансовий менеджмент: Курс лекцій. К.: ВНЗ «НАУ», 2004. 506 с.
6. Єрмошенко М.М., Стороженко О.А. Комерційна діяльність малих підприємств. Навчальний посібник. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2004. 147 с.
7. Єрмошенко М.М., Гарячева К.С., Ашуєв А.М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства. Препринт наукової доповіді/За наук.ред. д.е.н., проф. М.М. Єрмошенка. К.: НАУ, 2005. 78 с.
8. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств. Тернопіль. Економічна думка. 2000. 229с.
9. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 364 с.
10. Инвестиционные расчеты / Пер .с нем. Под общей редакцией В.В.Ковалева и З.А.Сабова. СПб:Питер, 2001. 432 с.:ил – (Серия»Базовый курс)
11. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. К.:ЦУЛ, 2002. 496 с.

12. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы. Учеб.пособ. М.: Финансы, 1997. 576 с.
13. Коробов М.Я., Фінанси промислового підприємства. К.: Либідь, 1995. 160 с.
14. Крайник О.П., Клепикова З.В. Фінансовий менеджмент. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2000. 260 с.
15. Кузьменко Л.В., Кузьмін В.В., Шаповалова В.М. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник - Херсон: Олді-плюс, 2003. 256 с.
16. Ли Ченг Ф., Финнерти Джозеф И. Финансы корпораций: теория, методы и практика. М.: ИНФРА-М, 2000. 686 с.
17. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємства. К.: КНЕУ, 2002.
18. Онисько С.М., Марич П.М.Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів: «Магнолія плюс», 2004. 367 с
19. Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник- Львів: ЛБК НБУ, 2003. 265 с.
20. Росс С., Вестерфилд Р., Джордан Б. Основы корпоративных финансов. М.: Лаборатория Базовых Знаний, 2000. 720 с.
21. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: Навч.посібник. К.: ЦУЛ, 2006. 352 с.
22. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг – основа управления бизнесом. К.: Эльга-Н, 2002. 208 с.
23. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія. К.: КНЕУ, 2004. 268 с.
24. Терещенко О.О.Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2000. 412 с.
25. Управление финансовой деятельностью предприятия. Справочник. Мн.: Мисанта, 1995. 282 с.
26. Фінанси підприємств: Підручник 5-те вид. доп. і перероб. / За ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. К.: КНЕУ, 2004. 546 с.
27. Фінансова діяльність підприємств: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004.240 с.
28. Фінансова діяльність підприємства. К.: Либідь, 1998. 312 с.
29. Фінансова діяльність підприємства. К.: Либідь, 2002. 384 с.
30. Фольмут Х.Й. Инструменты контроллинга от А до Я. - М.: Финансы и статистика, 1998. 288 с.
31. Філімоненков О.С., Фінанси підприємств: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.

20. Інформаційні ресурси

Органи державного управління і національні інститути

Офіційна сторінка Президента України www.president.gov.ua

Урядовий портал Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua

Національний банк України www.bank.gov.ua

Міністерство економіки України www.me.gov.ua

Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua

Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків «Держзовнішінформ» www.ukrdzi.com

Національні науково-дослідні інститути та центри

Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua

Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова www.uceps.org

Інститут економічних досліджень і політичних консультацій www.ier.kiev.ua

База українського законодавства в Інтернет www.lawukraine.com

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua

Національна парламентська бібліотека www.alpha.rada.kiev.ua

Електронна бібліотека Львівської комерційної академії www.dev.lac.lviv.ua/lib

Наукова бібліотека імені Максимовича www.lib-gw.univ.kiev.ua

Наукова бібліотека Донецького університету www.library.dongu.donetsk.ua
Луганська обласна універсальна наукова бібліотека імені М.Горького www.library.lg.ua
Дніпропетровська обласна наукова бібліотека www.libr.dp.ua
Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва
www.library.vinnitsa.com
Львівська електронна бібліотека імені В.Стефаника www.lsl.lviv.ua
Одеська державна наукова бібліотека імені М.Горького www.ognb.odessa.ua
Велика економічна бібліотека www.economics.com.ua
Електронна бібліотека www.lib.com.ua

Міжнародні економічні і фінансові організації

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (The International Monetary Fund) www.imf.org
Організація об'єднаних націй (ООН) (United Nations Organization) www.un.org
Світова організація торгівлі (СОТ) (The World Trade Organization) www.wto.org
Група Світового банку (The World Bank Group) www.worldbank.org
Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development) www.worldbank.org/ibrd

Органи державної статистики

U.S. Department of the Treasury www.ustreas.gov
Bureau of the Public Debt T-Bill, Notes and Bonds www.publicdebt.treas.gov
U.S. Bureau of Economic Analysis www.bea.doc.gov
U.S. Department of Commerce www.doc.gov
National Bureau of Economic Research www.nber.org
Investment Company Institute www.ici.org
Joint Economic Committee www.house.gov
Statistics Canada www.statcan.ca
U.K. Office of National Statistics www.ons.gov.uk
Japan Economic Planning Agency www.epa.go.jp
German Federal Statistical Office www.statistik-bund.de
German Finance Ministry www.bundesfinanzministerium.de
German Federal Economics Office www.bawi.de